

УДК 657.6

DOI: 10.15587/2312-8372.2018.141143

ДОСЛІДЖЕННЯ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Грицишен Д. О., Назаренко Т. П.

Об'єктом дослідження є аудит ефективності в системі державного фінансового контролю. Необхідність впровадження аудиту ефективності в систему державного фінансового контролю зумовлена необхідністю здійснення контролю та оцінкою державних видатків. Одним із найбільш проблемних місць є відсутність системних досліджень щодо удосконалення організаційно-методичного, нормативного та інформаційного забезпечення аудиту ефективності використання бюджетних коштів та майна.

В ході дослідження використовувалися наступні методи: аналізу та синтезу, спостереження, порівняльний та аналітичний методи, методи логічного узагальнення, систематизації, індуктивного та графічного представлення результатів.

В роботі проведено аналіз підходів науковців щодо визначення сутності аудиту ефективності та встановлено, що аудит ефективності є окремим видом аудиторської діяльності. Визначено місце аудиту ефективності в системі державного фінансового контролю, розглянуто напрями застосування та функції аудиту ефективності. Здійснено порівняльну характеристику аудиту ефективності та фінансового аудиту.

Дослідження сутності аудиту ефективності дозволило визначити основне призначення, виділити економічну та соціальну необхідність його здійснення.

Встановлено, що аудит ефективності є різновидом державного аудиту. Визначено основні напрями аудиту ефективності в залежності від потреб користувачів. Виділено групи невирішених питань, що не дозволяють впровадити аудит ефективності в систему державного фінансового контролю України.

На основі представленої порівняльної характеристики аудиту ефективності та фінансового аудиту виділено негативні тенденції запровадження в практику діяльності контролюючих органів. Встановлено залежність втрат бюджетних коштів через відсутність норм ідентифікації неефективного та недоцільного їх використання. Визначення даних норм дозволить зменшити порушення та недоліки використання бюджетних коштів та підвищить рівень ефективності виконання бюджетних програм.

Завдяки виділеним проблемним питанням отримано напрями удосконалення системи організації здійснення аудиту ефективності, методичного та інформаційного забезпечення. На основі експериментального дослідження встановлена залежність ефективності здійснення аудиту використання ресурсів від інформаційного джерела.

Ключові слова: *аудит ефективності, державний фінансовий контроль, стандарти аудиту, критерії аудиту ефективності.*

1. Вступ

Поняття «аудит ефективності» в зарубіжних країнах використовується як в державному, так і приватному секторах економіки. При чому, аудит ефективності в таких країнах, як Канада, США, Великобританія та Швеція є основним видом контролю за виконанням витрат державного бюджету. Відсутність єдиного підходу науковцями щодо визначення місця аудиту ефективності в системі контролю зумовлює актуальність даного питання.

На основі аудиту ефективності будь-яке підприємство спроможне здійснити дослідження оцінки власної господарської діяльності. В результаті аудиту ефективності можливим є формування думки про доцільність, ефективність, раціональність використання засобів та ресурсів не лише підприємства, а й виконання бюджетних програм.

Вивчення накопиченого досвіду з проведення аудиту ефективності використання державних коштів на майно створюють необхідну базу для розробки та удосконалення методологічних вказівок щодо проведення аудиту ефективності.

Перевірка соціальних результатів діяльності органів виконавчої влади є досить важливою складовою змісту аудиту ефективності. Так як тільки на основі визначення соціальних результатів можна зробити висновок про те, як використання державних коштів вплинуло на задоволення потреб тих, в чий інтересах воно здійснювалося. І тим самим визначити ступінь ефективності використання державних коштів та майна. При цьому найбільш значущим в змісті аудиту ефективності є розробка конкретних рекомендацій перевірки об'єктів по підвищенню ефективності та використання ними державних коштів та майна.

2. Об'єкт дослідження та його технологічний аудит

Об'єктом дослідження є аудит ефективності в системі державного фінансового контролю в Україні.

Найбільш проблемним питанням на державному рівні в Україні є здійснення аудиту ефективності та доцільності використання державних коштів та майна.

На сьогоднішній момент функції державного фінансового контролю в повній мірі не дозволяють здійснювати контроль ефективно – до системи контролю висуваються інші вимоги. Основна увага зосереджується не на виявленні, а на недопущенні порушення бюджетного законодавства і, як наслідок, прийняття економічно доцільних управлінських рішень на рівні держави.

Аудит ефективності в своїй основі має таке явище, як ефективність, під якою розуміють:

- здатність забезпечувати результативність будь-якої дії;
- характеристику об'єкта, на предмет його здатності приносити користь.

Поняття «ефективність» складна категорія економіки і може в загальному вигляді розглядатися, як відношення певного результату до витрат або ресурсів, які були понесені для його одержання.

При проведенні аудиту ефективності повинні перевірятися як безпосередні результати виробничої діяльності підприємства (обсяги продукції, послуг і т. п.), так і кінцеві соціальні результати, що характеризують наслідки функціональної діяльності економічних суб'єктів для суспільства (виконання покладених державних функцій).

3. Мета та задачі дослідження

Мета дослідження – є дослідження теоретичних положень аудиту ефективності.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

1. Дослідити сутність аудиту ефективності з метою визначення місця в системі державного фінансового контролю в Україні.
2. Визначити основні відмінності аудиту ефективності та фінансового аудиту.
3. Окреслити основні причини, які не дозволяють значною мірою запровадити аудит ефективності в Україні.

4. Дослідження існуючих рішень проблеми

Теоретичні основи аудиту ефективності розглядалися в праці [1]. Автором вперше розглянуто можливість здійснення аудиторами оцінки ефективності та раціональності використання ресурсів підприємства. Даний вид діяльності розглядався, як внутрішній управлінський аудит.

Автором роботи [2] зосереджено увагу на питаннях порушення використання бюджетних коштів та визначено чинники, що зумовлюють проведення контролю. Проте автором чітко не обґрунтовано власну позицію щодо сутності аудиту ефективності, що в свою чергу не дозволяє чітко визначити напрями удосконалення контролю за використанням державних коштів.

У роботі [3] аудит ефективності розкривається через ототожнення із внутрішнім управлінським аудитом. Даний підхід є неприпустимим, оскільки об'єктом аудиту ефективності є не лише внутрішня управлінська діяльність.

Автори робіт [4, 5] при визначенні сутності аудиту ефективності, визначають його як форму державного фінансового контролю. В роботі [6] аудит ефективності розглядається лише як вид фінансового контролю. Проте не погоджуючись із думкою автора, вважаємо, що аудит ефективності є окремим видом аудиторської діяльності.

У роботі [7] аудит ефективності визначається у принципі верховенства форми державного фінансового контролю, тим самим обмежуючи управлінські рішення керівництва, які використовують державні кошти неефективно та не за цільовим призначенням.

У роботі [8] аудит ефективності розглядається як тип державного аудиту, метою якого є перевірка досягнення користувачами бюджетних коштів

встановлених законом показників. Погоджуємося із даним підходом, оскільки окрім виконання перевірки за доцільністю використання коштів, приділяється увага і соціальним питанням.

У роботі [9] аудит ефективності розглядають як вид аудиторської діяльності, зосереджений на визначенні ефективності використання коштів державного бюджету на принципах економічності, ефективності та результативності. Дане визначення в повній мірі не розкриває сутності аудиту ефективності, оскільки не приділяється увага визначенню та аналізу негативних напрямів нецільового використання коштів.

Основним підходам щодо сутності та виділенням класифікаційних ознак аудиту ефективності приділено увагу в праці [10]. Так автори, під сутністю аудиту ефективності розуміють перевірку діяльності органів державної влади та організацій, що використовують державне майно, з метою визначення ефективності його використання. Даний підхід в повній мірі не розкриває сутності, оскільки не враховується показник доцільності та результативності.

Авторами роботи [11] приділено увагу розвитку методики здійснення аудиту ефективності, визначено напрями удосконалення аудиту, що дозволяє підвищити ефективність контрольних процедур. Не погоджуємося із авторами, щодо сутності аудиту ефективності, як форми аудиту та сукупності статистичних та аналітичних процедур. Дане визначення не розкриває саму сутність поняття, а визначає лише процедуру здійснення.

Таким чином, в результаті аналізу літератури можна зробити висновок, що досі є невизначеність місця аудиту ефективності в загальній системі контролю та наявні нерозкриті організаційно-методичні засади аудиту ефективності.

5. Методи досліджень

Під час виконання роботи застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження:

- методи аналізу та синтезу – для попереднього аналізу досліджень науковців для формування проблеми та визначення задач дослідження;
- логічного узагальнення, систематизації та індуктивного методу – для визначення сутності аудиту ефективності та його напрямів;
- методи порівняння та спостереження – для аналізу сучасного стану проблемних питань здійснення аудиту;
- аналітичний та графічного представлення – для наглядного представлення та узагальнення інформації про соціально-економічні явища.

6. Результати досліджень

Нормативними документами передбачене визначення аудиту ефективності – як форми державного фінансового контролю, яка спрямована на визначення ефективності використання бюджетних коштів для реалізації запланованих цілей та встановлення факторів, які цьому перешкоджають. Аудит ефективності здійснюється з метою розроблення обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності використання коштів державного та місцевих бюджетів у процесі виконання бюджетних програм [12].

Проаналізуємо, що різні науковці розглядали під поняттям аудит ефективності. Так, автор роботи [13] під аудитом ефективності розуміє системний, цілеспрямований процес отримання інформації про ефективність використання ресурсів на підприємстві. Основна увага приділяється експертно-аналітичній оцінці для виявлення причин невідповідності даних встановленим критеріям та формування рекомендацій щодо їх усунення.

У роботі [14] автор розкриває сутність аудиту ефективності, як системний, цілеспрямований та організований процес отримання і експертно-аналітичної оцінки об'єктивних даних про результативність, економічність та продуктивність економічної діяльності, з метою встановлення рівня відповідності цих даних певним критеріям. Автор акцентує увагу на здійсненні аналізу ефективності діяльності в цілому, проте функція контролю в даному випадку не розглядається.

Розглядаючи сутність аудиту ефективності автор роботи [15] приділяє увагу процесу визначення слабких місць в організації виконання запланованих цілей та обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності використання державних ресурсів. Погоджуємося із даним підходом, оскільки враховується фактор ефективності, доцільності та результативності використання ресурсів та виявлення факторів, які не дозволяють їх досягти. Тобто автор даним підходом приділяє увагу не лише методичним засадам здійснення аудиту ефективності, а й на порядку його організації.

Аудит ефективності – системний аналіз фінансового-господарської діяльності одержувача бюджетних коштів, який дозволяє визначити рівень витратності досягнутого результату, а також його тимчасові параметри [16]. Але автор роботи [16] не розглядає сам порядок здійснення контролю, а зосереджує увагу лише на здійсненні аналізу витрат, з метою виявлення напрямів їх зменшення.

Автор роботи [17] розглядає аудит ефективності лише в сфері державних закупівель, як систематичну, цілеспрямовану та організовану перевірку діяльності органів державної влади та державних замовників з метою оцінки ефективності фінансування держзамовлень. Даний підхід значно звужує і в повній мірі не розкриває всієї сутності аудиту ефективності.

А у роботі [18] автор зосереджує увагу лише на соціальній складовій, розглядаючи як інструмент відносин, за якою платники податків, фінансисти, пересічні громадяни та засоби масової інформації можуть спостерігати за здійсненням і результативністю діяльності уряду. В даному випадку автор не розглядає аудит ефективності, як форму контролю, метою якого є здійснення перевірки доцільності та ефективності використання державного майна, і як наслідок, представлення звіту користувачам інформації. Даний підхід значно звужує призначення аудиту ефективності.

В роботі [19] аудит ефективності розглядається як функція управління, результатом якої є оцінка економічності, результативності і дієвості використання державних ресурсів і державної власності при виконанні органами виконавчої влади і одержувачами бюджетних коштів поставлених перед ними завдань.

Самостійним методом державного фінансового контролю аудит ефективності розглядається у [20, 21].

В роботі [22] автор розглядає аудит ефективності як форму контролю, яка передбачає:

- сукупність дій зі збору та аналітичного опрацювання статистичних і звітних даних, матеріалів ревізій та перевірок, іншої публічної інформації, спрямованих на визначення рівня ефективності державних вкладень для реалізації запланованих бюджетними програмами цілей;

- встановлення чинників, які перешкоджають досягненню максимального результату;

- обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності використання державних активів. Погоджуємося із підходом автора, оскільки враховані всі можливі фактори реалізації бюджетної програми та її перевірки.

Іншими вченими аудит ефективності розглядається як:

- сучасна форма державного фінансового контролю, яка забезпечує оцінку ефективності роботи підконтрольних об'єктів, що використовують державні кошти, та розробку пропозицій з підвищення ефективності їх роботи. Основна увага у цьому підході приділена, не доцільності та ефективності використання державного майна, а ефективності роботи об'єктів, які виконують державні функції [23];

- форма контролю, яка є сукупністю статистичних, ревізійних і аналітичних дій, спрямованих на визначення рівня ефективності державних вкладів у процесі реалізації запланованих та встановлених цілей, встановлення факторів, які перешкоджають досягненню максимального результату. А також при використанні визначеного обсягу трудових, матеріальних і фінансових ресурсів та обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності використання державних ресурсів [24];

- форма контролю, спрямована на визначення ефективності використання бюджетних коштів для реалізації запланованих цілей і встановлення чинників, які цьому перешкоджають [25];

- сучасна форма фінансового контролю, метою якої є визначення напрямів ефективної роботи та економічного використання бюджетних коштів [26];

- напрям державного фінансового контролю, метою якого є визначення ефективності, економічності та рентабельності управлінської діяльності, пов'язаної з управлінням бюджетними коштами. А також здійснення оцінки впливу даної діяльності на різні сфери суспільних відносин [27];

- форма державного фінансового контролю, яка забезпечить своєчасне та точне визначення ефективності та раціональності використання державних ресурсів, спрямованих на реалізацію державних програм та проектів. В цьому підході наголошується увага на виявленні причин та винних осіб, які не дозволяють вдало реалізувати виконання бюджетної програми. А також на необхідності розробки комплексу рекомендацій з удосконалення бюджетного процесу [28];

– форма контролю, яка становить сукупність дій зі збору й аналітичного опрацювання статистичних і звітних даних, матеріалів ревізій і перевірок, іншої публічної інформації. Ці дії спрямовані на визначення рівня ефективності державних вкладень для реалізації запланованих бюджетними програмами цілей. Основна увага у даному підході зосереджується на встановленні чинників, які заважають досягненню максимального результату використання бюджетних коштів та надання рекомендацій щодо підвищення ефективності їх використання [29];

– форма державного фінансового контролю, яка спрямована на визначення ефективності використання бюджетних коштів для реалізації запланованих цілей та встановлення факторів, які цьому перешкоджають [30].

Як свідчить проведений аналіз підходів науковців щодо визначення сутності поняття аудиту ефективності, його розглядають, як:

- аналітичний процес;
- інструмент відносин;
- форму, метод та напрям контролю;
- складова функція процесу управління;
- вид аудиторської діяльності.

На основі аналізу робимо висновок, що аудит ефективності є окремим видом аудиторської діяльності, основна увага якого зосереджується на питаннях контролю за доцільністю, ефективністю використання бюджетних коштів та майна, вивченням та аналізом негативних напрямів нецільового використання. На підставі досліджень науковців визначено, що метою аудиту ефективності є здійснення оцінка виконання бюджетних програм, застосування заходів щодо зниження рівня витрат, підвищення якості державного управління та забезпечення прозорості інформації для суспільства.

Процес організації та проведення аудиту ефективності дещо подібний до фінансового аудиту (рис. 1).

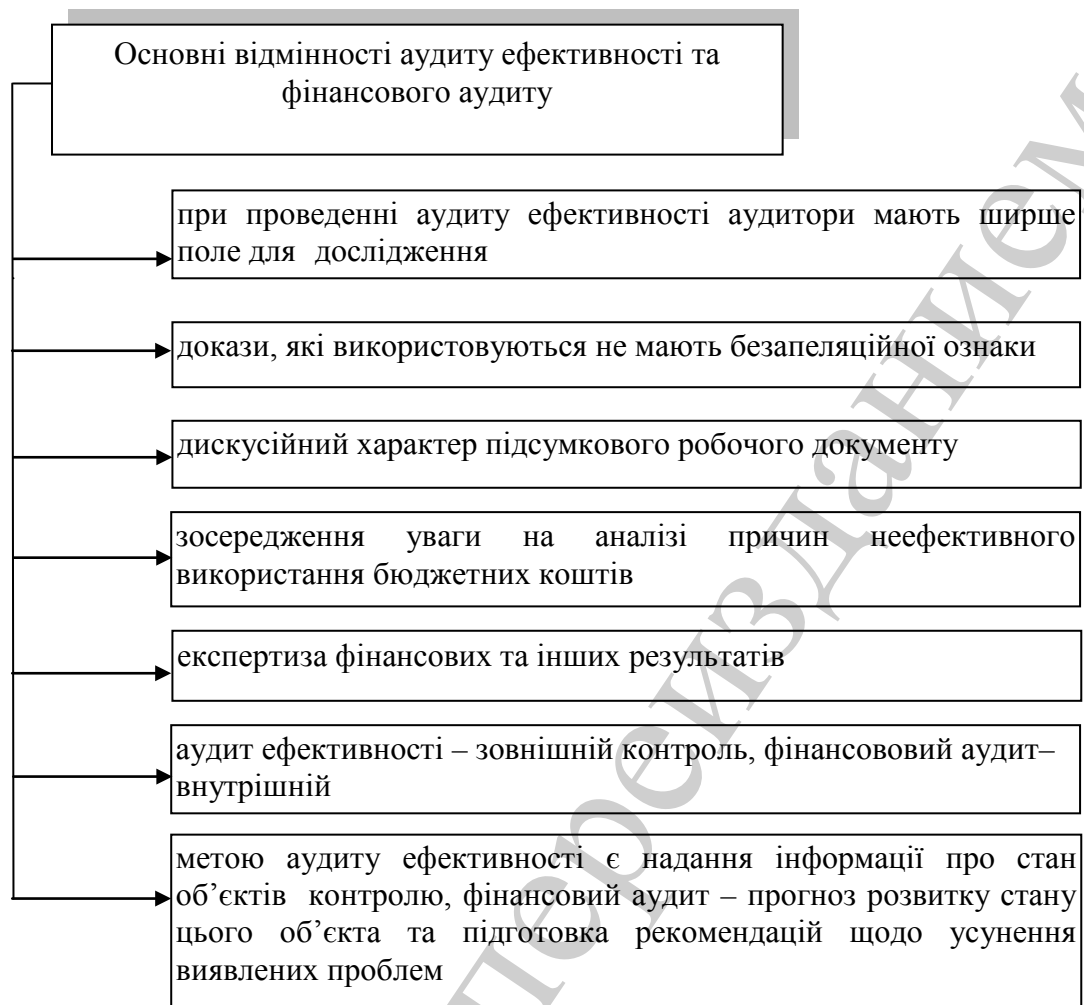

Рис. 1. Основні відмінності аудиту ефективності від фінансового аудиту

Основною відмінністю аудиту ефективності є те, що увага зосереджується на аналізі причин неефективного використання державних коштів. Бюджетна система повинна бути зорієнтована не лише на використанні коштів а й на досягненні конкретного завдання. Відповідно, для реалізації аудиту ефективності потрібна система обліку, яка містить інформацію про доцільність витрачання коштів, а й рівні нормативно-правового, методичного забезпечення, відповідні вимоги до кваліфікаційного складу фахівців.

Визначаючи місце аудиту ефективності в загальній системі державного аудиту виділяють два основні його напрями:

- аудит ефективності використання бюджетних коштів;
- аудит ефективності використання державної власності.

За наслідками його проведення формуються висновки, щодо доцільності, ефективності, раціональності, економічності витрачання коштів на цілі, передбачені бюджетом.

Погоджуємося із думкою авторів робіт [31, 32], що аудит ефективності за своєю суттю є різновидом державного аудиту.

Відповідно до Закону України «Про Рахункову палату» [33] передбачено проведення фінансового аудиту та аудиту ефективності, щодо:

- своєчасності та повноти бюджетних надходжень;

- раціональності використання їх розпорядниками та одержувачами;
- прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу;
- стану внутрішнього контролю розпорядників коштів державного бюджету;

- виконання кошторисів.

Проте даним нормативним документом не визначено в якій організаційній формі може бути реалізований аудит ефективності.

На сьогоднішній момент наявні причини, які не дозволяють значною мірою запровадити аудит ефективності в Україні, серед них:

- обмеження функцій Рахункової палати;
- відсутність затвердженої на законодавчому рівні системи державного фінансового контролю, із виділенням функцій і повноважень певних органів;
- відсутність науково-обґрунтованого методичного забезпечення здійснення аудиту ефективності;
- відсутність чітко визначеного суб'єкта організації, регулювання, контролю та здійснення аудиту ефективності;
- значна кількість порушень використання коштів та низька відповідальність;
- відсутність звітування бюджетними організаціями та організаціями, яким надано бюджетні кошти за напрямками їх використання;
- зосередження уваги на виявленні порушень використання коштів, а не на їх ефективності використання.

Одним із чинників, який вказує на недосконалу методологічну базу застосування аудиту ефективності – це відсутність норм ідентифікації неефективного та недоцільного використання бюджетних коштів а також вжиття заходів щодо протиправного використання. Дані річних звітів Рахункової палати свідчать про наявність суттєвих втрат, що зумовлює підвищення уваги в сфері контрольної роботи реалізації заходів покарань (рис. 2).

Під час аудиту ефективності доцільно застосовувати аналітичні процедури, які дають можливість знизити працемісткість аудиторських процедур і підвищити якість проведення аудиту. Все більше уваги зосереджується на питаннях ефективного використання засобів та ресурсів підприємства, тому контроль за даними питаннями набуває першочергового значення. Такий контроль можливий завдяки періодичному проведенню аудиту ефективності використання засобів та ресурсів.

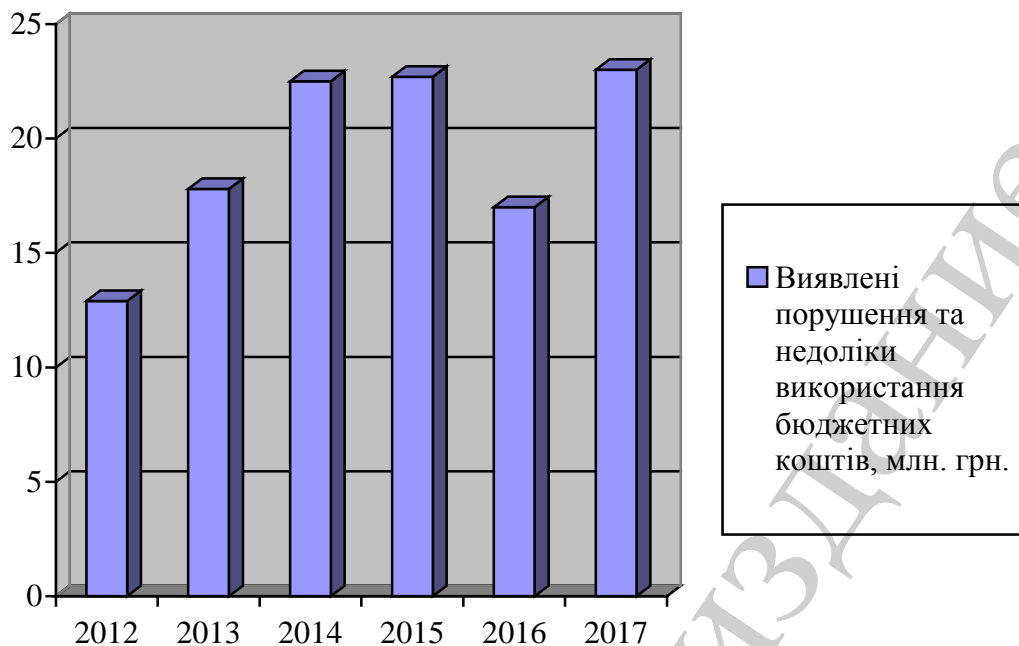

Рис. 2. Динаміка виявлених Рахунковою палатою порушень бюджетного законодавства (2012–2017 рр.) [34]

В роботі [35] визначено залежність ефективності аудиту ресурсів підприємства від джерел даних. Так, ефективність значно зростає, якщо окрім бухгалтерської документації використовувати ще й інструментарій управлінського аналізу. Який дозволить зіставити те, на скільки ефективно використовувалися ресурси підприємства з реальними показниками фінансової звітності.

7. SWOT-аналіз результатів досліджень

Strengths. Результати проведених досліджень дозволяють встановити місце аудиту ефективності в системі державного фінансового контролю та оцінити стан його розвитку в Україні. Уточнення сутності поняття аудит ефективності дозволив визначити основну його мету та орієнтованість на користувачів для забезпечення соціальних та економічних потреб. Виявлені негативні тенденції запровадження в практику контролюючих органів дозволили визначити напрями подальших досліджень і удосконалень в частині організаційно-методичного, інформаційного та нормативного забезпечення.

Weaknesses. Проведене дослідження не має статичний результат, оскільки постійні зміни законодавчої бази, вимоги користувачів вимагають постійних змін як в організації, так і в методиці аудиту ефективності.

Opportunities. Перспективами подальших досліджень є розробка методів та процедур забезпечення контролю якості проведення перевірки ефективності використання державних коштів для їх застосування в діяльності органів державного фінансового контролю.

Threats. В останні роки все більше звертається уваги на розвиток аудиту ефективності, проте досі неузгодженими залишилися питання визначення

відповідального органу, методичні засади проведення аудиту. Тому, на сьогоднішній момент сама ефективність від проведення аудиту ефективності залишається на низькому рівні.

8. Висновки

1. У ході дослідження встановлено, що аудит ефективності є окремим видом аудиторської діяльності, основним призначенням якого є здійснення контролю за доцільністю, ефективністю використання бюджетних коштів та майна, вивченням та аналізом негативних напрямів нецільового використання. Метою аудиту ефективності є оцінка виконання бюджетних програм, застосування заходів щодо зниження рівня витрат, підвищення якості державного управління та забезпечення прозорості інформації для суспільства.

2. В процесі дослідження основних підходів до організації та проведення аудиту ефективності та фінансового аудиту було виявлено ряд відмінностей. До таких відмінностей можемо віднести:

- метою фінансового аудиту є перевірка бухгалтерської звітності на предмет її достовірності, метою ж аудиту ефективності – оцінка рівня ефективності, результативності державних заходів виконання бюджетних програм;

- аудит ефективності є більш гнучкою та ширшою системою контролю, з вільним вибором методів, прийомів та способів контролю;

- можливість використання нестандартизованої форми підсумкового робочого документу для формулювання думки за результатами здійснення аудиту ефективності;

- основною відмінністю аудиту ефективності є те, що увага зосереджується на аналізі причин неефективного використання державних коштів;

- аудит ефективності на відміну від фінансового аудиту вимагає застосування більшої кількості аналітичних процедур, більше часу та ресурсів.

3. Показано, що до основних причин, які не дозволяють значною мірою запровадити аудит ефективності, є на сам перед, недосконалість нормативної бази, а саме відсутність чітко визначеного органу відповідального за здійснення аудиту ефективності, його функції та повноважень.

Література

1. Adams R. Audit Framework. London: Certified Accountants Educational Projects, 1995. 639 p.

2. Vashchenko I. V. Zastosuvannya audytu efektyvnosti pry vykorystanni biudzhetykh koshtiv // Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. Tarasa Shevchenka. Ekonomika. 2008. Issue 102. P. 47–50.

3. Robertson J. C., Louwers T. J. Auditing. 9-th Ed. McGraw-Hill, 1999. 814 p.

4. Derzhavnyi finansovyi audyt: metodolohiya i orhanizatsiya: monograph / ed. by Mnykh Ye. V. Kyiv: Kyiv. nats. torh.-ekon. in-t, 2009. 319 p.

5. Ozeryakov A. S. Finansoviy audit i audit effektivnosti v sisteme GFK // Finansy. 2008. Issue 10. P. 79–80.

6. Saunin A. N. Audit effektivnosti ispol'zovaniya gosudarstvennyh sredstv: Thesis of Doctor of Economic Sciences. Moscow, 2006. 391 p.
7. Slobodanyk Yu. B. Sutnist i pryntsypy derzhavnoho finansovoho audytu // Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audyt: problemy teorii, metodolohiyi, orhanizatsiyi. 2008. Issue 2. P. 65–69.
8. Ponomarenko K. S. The value for money auditing of budget funds and other national resources // Teoriya i praktika obshchestvennogo razvitiya. 2016. Issue 11. P. 77–79.
9. Bogdanovich I. S., Lukyanova Y. S. Comparative characteristic of audit of effectiveness of use of budgetary funds in Russia and abroad // Vestnik Pskovskogo Gosudarstvennogo Universiteta. 2017. Issue 5. P. 91–100.
10. Budnyk L. A., Holyash I. D. Classification of state audit // Ekonomika ta suspilstvo. 2016. Issue 2. P. 661–665. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/118.pdf
11. Shchyrba M. T., Shchyrba M. M. Methodychni aspekty audytu efektyvnosti // Elektronne naukovye vydannia «Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky». 2016. Issue 9. P. 844–849. URL: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/172.pdf>
12. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia Derzhavnoiu audytorskoiu sluzhboiu, yii mizhrehionalnymy terytorialnymy orhanamy derzhavnoho finansovoho audytu vykonannia biudzhetnykh proham. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10 serpnia 2004 No. 1017. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-%D0%BF>
13. Shchyrba I. M. Auditing of efficiency: theoretical aspect // The Journal of Zhytomyr State Technological University. Series: Economics. 2012. Issue 2 (60). P. 155–160.
14. Ivanova E. I. Audit effektivnosti v rynochnoy ekonomike. Moscow: KNORUS, 2009. 328 p.
15. Udachyna I. Audyt efektyvnosti – nova forma kontroliu // Spravochnik Ekonomista. 2004. Issue 9. P. 20–24.
16. Gracheva E. Yu. Pravovoe regulirovanie finansovogo kontrolya v Rossiyskoy Federacii: problemy i perspektivy: monograph. Moscow, 2013. 99 p.
17. Arykbaev R. K. Modernizaciya upravleniya finansovymi potokami sistemy gosudarstvennyh zakazov: Abstract's PhD thesis. Moscow, 2011. 42 p.
18. Natrus O. P. Vnedrenie mezhdunarodnyh standartov audita v deyatel'nost' Schetnoy palaty Ukrainy – shag k sovershenstvovaniyu vzaimodeystviya s VOFK SNG // Finansy i kontrol'. 2004. Issue IV. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/ru/publish/article/53837;jsessionid=06D9C65D4B6717E6EF96C0998ABF9873>
19. Petrenko P. Audit effectiveness: problems of theory and regulation // Ekonomichnyi analiz. 2012. Issue 11. P. 196–199.
20. Katrosha L. V. Audyt efektyvnosti yak perspektyvnyi metod derzhavnoho finansovoho kontroliu u systemi derzhavnykh zakupivel v Ukraini // Innovatsiyana ekonomika. 2013. Issue 8. P. 327–331. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_8_73

21. Karepina O. I. Teoretiko-metodologicheskie podhody k vnedreniyu audita effektivnosti gosudarstvennyh raskhodov // Finansovye issledovaniya. 2009. Issue 1. P. 36–44.
22. Ruban N. I. Kontseptualni zasady kontroliu za vykonanniam biudzhethoi prohramy // Finansy Ukrainy. 2006. Issue 8. P. 7–11.
23. Buriak P. Yu. Kontseptualni ta metodychni osnovy audytu efektyvnosti // Visnyk Lvivskoi derzhavnoi finansovoi akademiyi. 2009. Issue 16.
24. Stefaniuk Y. B. Do novoi yakosti biudzhethoho kontroliu cherez audyt efektyvnosti // Finansovyi kontrol. 2003. Issue 2. P. 9–14.
25. Prokopyshyn O., Romaniv O. Osnovni aspekty audytu efektyvnosti, yoho vprovadzhennia ta vykorystannia v Ukraini // Instytut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsiyi. Mizhnarodnyi zbirnyk naukovykh prats. 2014. Issue 2. P. 206–209.
26. Ryabuhin S. N. Audit effektivnosti ispol'zovaniya gosudarstvennyh resursov – sovremennaya forma finansovogo kontrolya // Byullyuten' Schetnoy palaty Rossiyskoy Federacii. 2004. Issue 11. P. 3–9.
27. Fillipova V. V. Audit effektivnost' v sisteme gosudarstvennogo finansovogo kontrolya: PhD thesis. Moscow, 2005. 175 p.
28. Dolbnieva D. V. Neobkhidnist ta perspektyvy utverdzhennia audytu efektyvnosti yak formy derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini // Finansovyi prostir. 2015. Issue 4 (20). P. 108–112.
29. Sukhareva L. O., Fedchenko T. V. Audyt efektyvnosti vykorystannia biudzhethnykh koshtiv: protyrichchia formuvannia poniatiynoho aparatu // Finansy Ukrainy. 2006. Issue 8. P. 125–131.
30. Konovalov L. S. Organization-legal support for audit of budgetary programs efficiency in Ukraine. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/03.pdf>
31. Drozd I. K. Kontrol ekonomichnykh system: monohrafiya. Kyiv: Imeks LTD, 2004. 312 p.
32. Abasov V. A. Evoliutsiya kontseptualnykh zasad audytu efektyvnosti // Innovative solutions in modern science. 2017. Issue 4 (13). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/145611714.pdf>
33. Pro Rakhunkovu palatu. Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 No. 576-VIII. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
34. Zvit Rakhunkovoi palaty za 2017 rik. Kyiv, 2018. 316 p. URL: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16755497/Zv%D1%96t_RP_2017.pdf?subportal=ma%D1%96n
35. Petruk O. M., Miziakina N. O. Audit of financial statements of enterprises in terms of analyzing the efficient use of resources // Efektyvna ekonomika. 2015. Issue 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_1_36